

Aan de gemeenteraad

Op 14 juli 2025 stelde Dhr. Verhoef (Leefbaar Rotterdam) ons een schriftelijke vraag over de ambities uit het Toekomstperspectief Lombardijen 2040.

Inleidend wordt gesteld:

"Leefbaar Rotterdam krijgt bezorgde signalen over het stuk Lombardijen Toekomstperspectief 2040 dat rondzingt. Zeker nadat de Havenloods hierover, voordat de Raad überhaupt op de hoogte was hiervan, berichtte, stroomde de vragen en zorgen bij ons binnen. Dit stuk zou samen met bewoners en ondernemers in de wijk opgesteld zijn, maar inmiddels is duidelijk geworden dat niet iedere bewoners van Lombardijen deze toekomstvisie deelt. Dit is eveneens terug te zien in de vele (meer dan 170) negatieve reacties die onder het Havenloods bericht te lezen zijn.

Laten we vooropstellen dat Leefbaar Rotterdam het niet oneens is met een toekomstvisie an sich of met veel van de ambities in deze. De leefbaarheid in Lombardijen kan wel een duw in de goede richting gebruiken. Het voorzieningenniveau in de wijk loopt achter en Lombardijen kent helaas bovengemiddeld inwoners die niet volledig meedoen. Plannen maken om dit aan te pakken en te bevorderen kunnen wat ons betreft dan ook geen kwaad.

Desalniettemin staan er in de toekomstvisie ook wat punten die de wenkbrauwen doen fronsen. Met name wat mobiliteit betreft, lijkt het alsof Lombardijen tot het volgende bakfietswalhalla moet worden omgetoverd. Zo lezen we dat de auto zoveel mogelijk moet verdwijnen uit het straatbeeld, moeten er inclusieve parkeeroplossingen komen, moet de parkeernorm stellig omlaag door de komst van deelmobiliteit en als klap op de vuurpijl wordt de Pascalweg afgesloten, moet de Spinozaweg een groene éénbaansboulevard worden en moeten de sportvelden van DRL plaatsmaken voor woningen en P+R voorzieningen".

Hieronder volgt de vraag en onze beantwoording:

Vraag 1: Lombardijen kent ca. 13.500 woningen, acht de wethouder, ook gezien de vele negatieve reacties, participatie met 100 inwoners representatief? Graag een reflectie.

Antwoord:

De gemeente en ontwikkelaar Havensteder hebben op verschillende manieren geparticipeerd. Naast dat er een formeel participatietraject heeft plaatsgevonden waar 100 bewoners aan hebben meegewerkt, heeft de gemeente op andere manieren contact met bewoners en ondernemers in Lombardijen. Havensteder heeft diverse woonbelevingsonderzoeken uitgevoerd. Door hun grote bereik onder bewoners ontstaat een duidelijk beeld over het alledaagse leven van bewoners en de samenhang in straat en buurt.

De signalen van de straat (met betrekking tot overlast of andere meldingen) zijn ook meegenomen. De wijkbeheerders van Havensteder, wijkagenten, de wijkconciërge en de boa's worden veel aangesproken over schoon, heel en veilig. In de wijkhub ontvangen we veel bewoners met vragen en meldingen en op afspraak bij collega's van vroegsignalering, W&I, 14010 en de vraagwijzer. Deze signalen worden elke maandagmiddag in de briefing met elkaar gedeeld. Hierbij sluiten ook het wijkteam, JOZ en SOL aan. JOZ spreekt op haar ambulante rondes veel jongeren en bewoners.

Onze wijkpartners, zoals House of Hope, Kanu experience, Kledingbank, Sanna op Zuid, de Lombatuin genieten het vertrouwen van bewoners die wij minder goed bereiken. Ook de signalen die via hen binnenkomen zijn meegenomen.

Bewoners aan tafel en in appgroepen

Er is regelmatig overleg met de Buurt Bestuurt-groepen in de Zeno/Plato buurt en de Homerusbuurt. Via diverse buurtappgroepen is snel informatie op te halen over allerlei zaken en zijn discussies (en de temperatuur) goed te volgen.

Voor de voorzieningen van Antes (Hippiashof) en Middin (Voltairestraat) zijn beheercommissies in het leven geroepen, waar juist ook de ontwikkelingen en leefbaarheid in de buurten worden besproken.

Daarnaast heeft het Huurdersplatform Lombardijen een korte lijn met alle complexcommissies van Havensteder en is de wijkraad naast gesprekspartner ook een maandelijks podium voor bewoners.

Participatie-bijeenkomsten

Op projectniveau zijn er bijeenkomsten waarbij bewoners gevraagd worden mee te denken en mee te doen. Hier voeren we dan zoveel mogelijk een breder gesprek over (samen) wonen en leven in de buurt.

Bovenstaande manieren hebben we naast de grotere participatiebijeenkomsten gebruikt om een beeld te krijgen van alle belanghebbenden in Lombardijen, de verschillen in bewoners en hun zienswijzen en belangen.

Vraag 2: Is de wethouder het met Leefbaar Rotterdam eens dat de Spinozaweg een belangrijke doorgaande weg is die Charlois, Feijenoord en Lombardijen met de rest van IJsselmonde verbindt en vice versa?

Antwoord:

Ja, de Spinozaweg is en blijft een belangrijke hoofdverbindingssader in de wegenstructuur van Rotterdam Zuid. De weg is essentieel voor o.a. de bereikbaarheid van het Maasstad ziekenhuis. Tegelijkertijd vormt de weg met de huidige breedte een barrière tussen de beide delen van de wijk. Met het versmallen van de weg bij het station verkleinen we de barrièrewerking, creëren we ruimte voor openbaar vervoer met behoud van voldoende ruimte voor het doorgaand verkeer. Dit past binnen de ambities en de visie zoals omschreven in de omgevingsvisie Koers op Zuid 2040 bij "Hoofdinfrastructuur: van barrière naar verbinder".

De verkeersmaatregelen op de Spinozaweg rond het station zijn primair bedoeld om het openbaar vervoer te verbeteren. Met de Koers op Zuid 2040 is het de ambitie om de HOV Tuinstedenlijn in oost-west richting als nieuwe 'ruggengraat' te beschouwen voor versterking van de bereikbaarheid in de zuidelijke tuinsteden, waarbij het station Lombardijen aansluit op het treinnetwerk, 10 andere buslijnen en tramlijn 2. Over deze keuzes moet uiteraard nog worden besloten.

Vraag 3: Is de wethouder het met Leefbaar Rotterdam eens dat de Pascalweg een belangrijke doorgaande weg is die Barendrecht met Lombardijen en de rest van IJsselmonde verbindt en vice versa?

Antwoord:

Het college erkent dat de Pascalweg een belangrijke verbinding vormt tussen Barendrecht, Lombardijen en IJsselmonde. De weg vervult nu een doorgaande functie, maar is daar fysiek niet goed op ingericht: hij is smal, heeft krappe parkeervakken en beperkte ruimte voor fietsers en voetgangers. Uit de verkeersstudie van 2024-2025 blijkt bovendien dat de verkeersintensiteit relatief laag is en dat de huidige inrichting niet goed aansluit bij de woon-, school- en recreatieve functies in de omgeving. In de toekomst wordt daarom ingezet op een meer evenwichtige inrichting, waarbij de Pascalweg wel een belangrijke verbinding blijft, maar de nadruk minder op de doorgaande functie ligt.

Vraag 4: Is de wethouder ervan op de hoogte dat er aan de Laagjes een vestiging van de Roteb- en op de Molenvliet een vestiging van Renewi zit? Hoe rijmt dit met het voornemen zwaar verkeer op eerdergenoemde wegen te beperken?

Antwoord:

Ja. De Laagjes is primair ontsloten op de doorgaande weg Molenvliet, die aansluit op de Spinozaweg en Colosseumweg. Op genoemde wegen zijn geen voornemens om zwaar verkeer te gaan beperken.

Vraag 5: Deelt de wethouder de angst dat verkeersbeperkende maatregelen op de Spinozaweg voor sluipverkeer door omliggende straten kan gaan leiden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Nee, dit deelt het college niet. De mogelijke maatregelen zijn alleen voorzien direct rondom het station Lombardijen, waar in de huidige situatie voor één rijrichting al 1 rijstrook voor de doorgaande richting aanwezig is (richting west), en dit vormt geen belemmering voor de doorstroming van autoverkeer.

Er is geen risico op sluipverkeer omdat de Spinozaweg ter hoogte van het station de enige verbinding in oost-west richting is kruisend met de spoorlijn. Ten noorden is de eerstvolgende wegverbinding het Stadionviaduct en ten zuiden de Bergambachtstraat. Beide wegen zijn ook ingericht als doorgaande wegverbindingen.

Vraag 6: In hoeverre is reeds de vraag naar deelvervoer, afhankelijkheid van de auto en de wens om parkeernormen te verlagen onderzocht onder inwoners van Lombardijen? Is dit onafhankelijk gebeurt? Graag een reflectie?

Antwoord:

In 2022 heeft de gemeente onderzoek laten doen naar de verkeerscirculatie in de wijk. Er is tot op heden geen specifiek, onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de houding van inwoners van Lombardijen ten aanzien van deelmobiliteit, autogebruik en parkeernormen. Het stedelijke beleid gaat uit van stimuleren van voetgangers, fietsers en OV-gebruik. De auto blijft welkom in de wijk. Nieuwe ontwikkelingen moeten voldoen aan het gemeentelijk parkeerbeleid, waarin ruimte blijft voor de auto, afhankelijk van de doelgroep en locatie.

Vraag 7: In hoeverre is de sv DRL betrokken bij de gemaakte plannen? Worden hun sportvelden elders in Lombardijen gecompenseert als er op die plek gebouwd gaat worden? Zo ja, waar? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

De plannen voor het gebied dat De Leeuwenkuil wordt genoemd in de Koers op Zuid en het Toekomstperspectief liggen nog erg ver in de toekomst. Zij worden ook genoemd als kansen 'in combinatie met de huidige sportvelden'. De gemeente ziet op lange termijn kansen om wonen, mobiliteit en sporten te combineren op deze plek.

Verkeersbeperkende maatregelen zoals genoteerd in het stuk Rotterdam Lombardijen Toekomstperspectief 2040 raken heel nauw aan definities van autoluw en het verkeerscirculatieplan. In het coalitieakkoord wordt echter gesteld dat deze slechts in het centrum en in de wijken Oude Westen, Nieuwe Westen, Middelland en Oude Noorden wordt uitgerold.

Vraag 8: Waarom wordt er ambtelijke capaciteit verspild aan een toekomstvisie die tegen het coalitieakkoord ingaat?

Antwoord:

De toekomstvisie geeft juist invulling aan veel van de afspraken in het akkoord. Er staan concrete maatregelen in om de veiligheid, kwaliteit van de buitenruimte, kansengelijkheid, zorg, wonen en mobiliteit te verbeteren. Het college vindt het belangrijk dat deze onderwerpen in Lombardijen in samenhang worden aangepakt. Bovendien geven we met het toekomstperspectief invulling aan de ambities van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid, zoals ook opgenomen in het Uitvoeringsplan NPRZ 2023-2027, om de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van Lombardijen te verbeteren en zoals beschreven in het Toekomstperspectief Lombardijen 2040.

Zoals eerder gezegd is Leefbaar Rotterdam niet tegen impulsen in de wijk Lombardijen op het gebied van wonen, veiligheid en leefbaarheid. Desalniettemin hebben wij wel nog wat vraagtekens bij het 'hoe' wat sommige zaken uit de toekomstvisie betreft.

Zo ontvangen wij signalen omtrent overmatige verkamering en overbewoning door arbeidsmigranten, een vervuilde buitenruimte en wordt er in de toekomstvisie gesproken over relatief veel kwetsbare bewoners en een diverse zware veiligheidsincidenten.

Vraag 9: Deelt de wethouder de constatering dat verkamering en overbewoning door arbeidsmigranten als waterbedeffect na invoering opkoopbescherming in Groot IJsselmonde is versterkt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Wat betreft de opkoopbescherming is een waterbedeffect naar verkamering en overbewoning door arbeidsmigranten niet iets, wat op dit moment wordt onderzocht. Uiteraard is er aandacht voor waterbedeffect van de opkoopbescherming, maar die is gericht op verschuiving van aankoopgedrag van beleggers naar andere wijken. Daarvan zien we in Kadastergegevens geen verschijnselen. In zowel wijken met als zonder opkoopbescherming is het aantal en aandeel verkopen aan eigenaar-bewoners toegenomen en de activiteit van beleggers afgenomen.

Enkele cijfers ter illustratie.

Van de 106 transacties van koopwoningen die in 2024 plaatsvonden in de wijk Lombardijen bijvoorbeeld, gingen er 9 naar bedrijfsmatige of particuliere investeerders. Oftewel, in 2024 was bij ruim 8% van de transacties een investeerder betrokken. In 2021, een jaar vóór invoering van de opkoopbescherming in Rotterdam, vonden er in Lombardijen 148 transacties van koopwoningen plaats, waarvan er bij 25 een investeerder betrokken was. Dat staat gelijk aan bijna 17% van de transacties. De trend is dus duidelijk dalend. Geen waterbedeffect wat opkopen betreft.

Als zich leefbaarheidsproblemen voordoen in de particuliere huurvoorraad, dan betreft het waarschijnlijk woningen die reeds in bezit waren van beleggers; niet in panden die na invoering van de opkoopbescherming zijn aangekocht.

Vraag 10: Worden er, bijvoorbeeld aan de hand van NPRZ, maatregelen genomen om minder mensen met psychosociale en GGZ-gerelateerde problematiek in Lombardijen te plaatsen? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Elke gebied en wijk in Rotterdam vraagt om maatwerk bij het huisvesten van kwetsbare doelgroepen. Daarom kijken we bij de verdeling van deze doelgroep onder andere naar de woningvoorraad, maatschappelijke situatie en aanwezige zorgvoorzieningen. De gemeente heeft een aantal instrumenten om sociale veerkracht in een wijk te behouden. Daarbij kan gedacht worden aan

- verplaatsing en/of herontwikkeling van beschermdwonenvoorzieningen
- samenwerking en afspraken tussen gemeente en zorgpartijen over het voorkomen van woonoverlast
- zoeken naar oplossingen om via (ruimtelijke) regelgeving praktijken van ongewenste zorgaanbieders aan banden te leggen
- afspraken met corporaties om kwetsbare doelgroepen te huisvesten met een woonzorgovereenkomst en zo veel als mogelijk te spreiden over de stad

Voor Lombardijen heeft dat geleid tot het volgende uitgangspunt in het Toekomstperspectief: *"Omdat er al een cluster van dit soort huisvesting in de wijk is, willen we vooral inzetten op het verbeteren van de bestaande voorzieningen voor kwetsbare doelgroepen. De omgang met kwetsbare doelgroepen is een grote opgave in de wijk. Dit zal per casus altijd maatwerk zijn."*

Vraag 11: Welke maatregelen om de veiligheidsbeleving te verbeteren worden er in Lombardijen genomen? Heeft de wethouder al concrete aanpassingen in de buitenruimte op het oog? Wordt er meer gehandhaafd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Er worden verschillende maatregelen genomen om de veiligheidsbeleving in Lombardijen te verbeteren. In heel Lombardijen geldt dat er actief en meer gehandhaafd wordt door politie en Toezicht & Handhaving. Daarnaast zijn er acties tegen fietsen op stoepen, acties tegen het asociaal gebruik van fat bikes en acties tegen naast plaatsingen en weesfietsen.

Ten aanzien van de veiligheid zijn enkele aanpassingen gemaakt in de buitenruimte. Zo is langs het Spinozapark de buitenverlichting aangepast, omdat bewoners aangaven dat die onvoldoende was. Met name in de Molièrebuurt focussen we ons op zichtbaarheid van formele en informele wijkpartijen. Er is een beheercommissie gevormd voor de Middinlocatie Rousseaustraat. Hier wordt ook en vooral het gesprek over de leefbaarheid van de buurt gevoerd. Er zijn inmiddels een aantal buurtbewoners aangesloten.

Door het organiseren van buurtbijeenkomsten, bijvoorbeeld met eten en activiteiten voor kinderen, brengen we mensen met elkaar en partijen in contact.

Daarnaast is House of Hope begin dit jaar gestart met een wijkhuiskamer en heeft ook Kanu experience een huiskamer voor kinderen.

Aan de Maeterlinckweg komt een nieuwe speelvoorziening. Ook worden veel bestaande speelplekken, met inspraak van de buurt, aangepakt zodat het voor kinderen aantrekkelijker is om buiten te spelen.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

C.J. Schouten